

vid fönstret, några bokhyllor långa väggarne och ett långt bord af hvitt trä, hvarpå nytkomna böcker framlagts till påseende. Det är allt.

I taket hänger en liten gipsfigur af Mercure och på ena väggen äro uppsatta en del porträtt af mera notabla besökande, som gästade Mercure de France. Vi se der porträtt af Paul Verlaine och Maurice Maeterlinck. Men särskildt fästes vår uppmärksamhet vid bilden af en man iklädd en rutig dräkt, sittande framåtlutad öfver skrifbordet. Han har långa nedhängande mustascher, ansiktet är genomplöjdt af djupa färor och den innåtvända blicken tycks forska i smärtans myster. Det är den store belgaren, det dystra händelseens skald: *Emile Verhaeren*.

Å redaktionslokalen äro församlade ett tjugotal unga män. Fördelade i grupper på 3 a 4 samtala de så lilligt med hvarandra, att de knappast observera främlingens ankomst.

Monsieur Valette presenterar oss för den ene efter den andre. Då de höra att den nyankomne är svensk, utropa de: «Ah, un compatriote de monsieur Strindberg!»

Ty Strindberg är en bland dem som funnit ett gästfritt mottagande på *Mercure de France* och bokförlaget med samma namn har publicerat ett af hans senaste arbeten: «Introduction à une Chimie unitaire».

De första vi stifta bekantskap med äro *Francis Viel-Griffin* och *Stuart Merrill*. Deras namn äro oss bekanta sen ett par år tillbaka: vi ha i Tysklands förnämsta tidskrift för diktkonst, den af skalden Stefan George grundade «Blätter für die Kunst», läst ett par översättningar af dessa unga poeters utsökta konst. Båda äro födda i Amerika, af franska föräldrar. Man spårar äfven i deras diktning ett visst anglosaxiskt inflytande och särskildt *Viel-Griffin* tycks hafva tagit starkt intryck af den amerikanske skalden Walt Whitman.

Härmed vare dock ej sagt att *Viel-Griffin* på något som helst sätt efterbildar Whitman. Men något i den öppna, ärliga tonen, i den all omfattande kärleken, i den friska — om vidsträckt prärier och ändlösa skogar erinrande — lufsuffattningen hos *Viel-Griffin*, påminner om den amerikanska barden. Och *Viel-Griffin* är dessutom en konstnär af hög rang, under det att Walt Whitman var och förläp en litteraturens naturmänniska.

Viel-Griffin är ledaren och själen i *Mercure de France*. Honom tillkommer i främsta rummet äran därför att tidskriften fått en så dominerande ställning inom den litterära världen och att den i konstbuseende betraktas som den absolut tonangivande.

Också är väl *Viel-Griffin* den diktare som det unga Frankrike ägnar sin djupaste beundran. Personligen är han dessutom afgodad bland de unga. De skulle visst — literärt — med glädje gå i döden för honom.

Som skald är han en mästare särskildt i den fria versen, som han utbildat till fulländning. I sina diktsamlingar «Les Cygnes», «Fleurs du Chemin et Chansons de la Route», «La Chevauchée d'Yeldis» och «Hélène» har han skänkt det franska språket nya melodier och nya rytmer af en inom den franska dikt-konsten hittills okänd skönhet.

Stuart Merrill deremot är mera parnassien, mera strängt formell och koncentrerad. Han har ej skrivit några fria verser, men han har med iakttagande af den gamla metrikens strängaste lagar, förstätt att afvinnas språket nya rytmer. Hans stil är klar och dock djup; det gnistrar af ädelstenar i de tre små diktsamlingar han utgfvit: «Les Fastes», «Les Gammes» och «Petites Poèmes d'Automne».

En mästerverk af klarhet och skönhet, är t. ex. poemet no 3 i

«Ame d'Automne», hvars första strof lyder:

Je suis né dans une ville d'or
Dont un crépuscule toirs et domes
Réflectent leur tréfil decor
Dans des mers qui baignent des royaumes.

Redan vid vår ankomst hade vi fäst uppmärksamheten vid en lång, blek ung man med ett distingueradt utseende och mycket markerade drag. Han hade något i sitt väsen som påminde om en svensk adelsman.

Det var också ingen mindre än skalden *Henri de Régnier*.

Lika stolt som han förefaller på afstånd, lika anspråklös och lärdfri är han, då man blir närmare bekant med honom. Han gör intryck af en man, som lefvt ett strängt tillbakadraget lif, som på sin höjd umgäts med några få utvalda, men tillbragt största delen af sitt lif i den ensliga studerkammaren, under drömmar och studier.

Och han berättar oss äfven i förbigående, att han nästan aldrig förelagt några resor, att han aldrig varit utanför Paris' vallar.

Han är den mest högtvärfvande, den mest idealistiske af de unga. Stoffet till sin diktning hemtar han aldrig från yttre världen, der lifvet är likt en målning med prunkande, sinneseggande färger. Han hemtar det från den inre verld, hvars färgprakt lysar förändligad fram genom hans diktungs genomskinliga flor.

I sin härliga «Discours en face de la nuit» säger han sjelf:

Je parlerai, debout et du fond de mon songe,
Comme quelqu'un qui n'est plus là et se resonge
En soi-même.

Je parlerai ému à cette heure celui
Devant qui le silence a housé son miroir
Et que la solitude orne du manteau noir.

Henri de Régnier har publicerat ett tiotal arbeten, af hvilka de förnämsta äro diktsamlingarne «Poèmes Anciens et Romanesques» och «Tel Qu'en Songe», samt ett par samlingar prosaberättelser «Contes à Soi-même» och «Le Tréfle Noir».

Slutligen göra vi också bekantskap med *Pierre Louys*, den yngste, men sedan ett halft år tillbaka, den för den stora publiken mest bekante bland medlemmarna af *Mercure de France*.

Han är en af de finaste kännarne af den grekiska konsten och litteraturen, och förmår i sina skrifter som ingen annan träffa den helleniska tonen. Han har också i sitt yttre någonting som påminner om den finbildade greken.

Han är liten, smärt och elegant. Anletsdragen äro rena och harmoniska, ögonen stora, mörkbruna och drömande — fjerrskådande.

Vi samtala med honom om hans älsklingskald *Pindaros*, hvilken han alljett flitigt studerar, och han berättar oss om ett och annat som han upptäckt bland de hittills oförstärda ställena hos denne verldslitteraturens störste lyriker.

Utom de ofvan nämnda möter frätningen på dessa mottagningar många andra unga män af hvilka man i en nära framtid torde kunna vänta framstående arbeten, och hvilkas rykte måhända en gång kommer att nå fram ända till den kalla Norden.

Andhrée.

Fast kvinna är utfattig, kan hon dock skaffa sig barn.

Det synes på kind, hvar gröten göder.

Godt samvete är dagligt gästbud.

Det är ett luttjefyllt får, som ej kan bära sin egen ull.

I döfstaminstitutet.

Han tröfnat på sällsopslifvet,
där talet sorlade kring
om allt, som var sagt och var skrifoet,
om allting och ingenting.
Han kände sig ro behöfva,
på konversationer ett slut.
Han kom till ett institut
för småbarn, stumma och döfoa.

Han ser, huru skolor sig röra
på gården i höstdagens ljus.
Dood lisa! Han slipper att höra
af människostämmor ett brus.
Blott ögon glänso så klara
vid talande teclenspråk,
som vore i världen ej bråk,
som vore i döf godhet bara.

Ja, hade han icke de röda
små kindernas rundning self,
ej self de läpparne glöda,
som bro af små själar beredt —
till sluggornas rite, det stumma,
han stulle ha tröft sig försatt;
men här är ej döf eller natt,
ej väsen, gätfulla, slumma.

Den tiggande konversationen
syns röra sig ledigt och glad.
Han njuter af sällsopsstolen,
han hör ej banala skratt.
Här andas dock friska lungor,
men luften är hemiskt ren
från ord, som löda till men,
från gift af shoallrande tungor.

Thi kvarten är slut. Fast ingen
af hlocha förnimmer ett slag,
i skolsal den tysta ringen
sig samlar till nya lag.
Här gäller det ljuden att finna
till alla de skiftande ord,
som skola lukt hornet i jord
bli grodd eller evigt försinna.

Han hör de döfstummas stråfoan
och längtan mot ofödda ljud,
han ser deras själfvulla bäfoan,
när tanlen ej finner sin skrud.
Han glädes, när smättingen danar
en mening på modersmål;
det klingar väl icke af stål,
men stålens klang han dock anar.

Han glädes af ögon, som gliftra,
när tungan helt lydig var,
lik strängen på nyspelt ciffra
som tonar vid linäpparna klar.
Fu böi i sitt sinne han beder:
«Thi lungor, som äro i gång
så rappa i sortfyllt salong,
Thi talande, trid vore eder!

«Helt, hade Thi mest gå i lära
och stråfoa för ljud och för ord,
måhända Thi hållit i öra
ert språk ikring fästprydd bord,
där ord med sin tomhet bedröfoa,
och själen för längtan ... ut!
Haf tack för ditt värf, institut
för småbarn, stumma och döfoa!»

A. U. Bååth.

Kolargossen.

Per Hallström.

Jag hade träffat honom uppe vid milorna och visste af hans egen utsago, att han hette Oscar Kristoffer Emanuel och var tolf år på det trettonde. Hvad han hade för yrke behöfde jag icke fråga om, ty han stod der svart som en neger och makade kolstybben öfver dragöppningarna med en yrkesmessig min, som tydde på årtal af erfarenhet. Det var en helt liten karl, fätthyggl och säker med hemska hvitögon och en trotsig diskant, som han sökte göra så manlig som möjligt, och han spottade ofla för att gifva sig sken af att ha smus i munnen. Hans goda vän Hezekiel deremot, som af naturen förunnats den förmånen att vara ett eller annat år äldre, förstod icke alls att draga nytta af denna öfverlägsenhet. Han hade skjtit upp alldeles för hastigt och tycktes ännu icke ha funnit sig i att hans lefnadsvilkor förändrats, och att det nu ej längre passade sig för honom att taga fast i mammans hand, när det kom främmande. Redan hans kläder skulle förresten ha varit tillräckliga att släpfa hvarje lyxens öfvermod hos honom; de tycktes vara af något elastiskt stoff, som brusit på midten och rullat ihop sig åt ändarna, lemnande en stor del af hans stackars gängliga kropp att framträda nästan endast med sina naturliga företräden. Han hade ljusblå ögon, som vattnades af erkänsla för en lemöring, tog i hand och tackade på ett sätt som lemnade minnen efter sig, sotig som han var, och föreföll så oförfärvad, att det borde ha kunnat gjorts en hembygdskikt af honom.

En lördagsaftmiddag träffade jag dem båda två på vägen nedåt jernvägsstationen.

De voro nu icke svarta längre, utan alldeles blekröda och ännu glansiga af såpan, de slingrade framåt i solskenet med ferierande landthors drojande och osäkra steg, och det var lätt att gissa, att deras hufvud rymde en massa förväntningar på all den glädje de skulle få utaf sin ledighet.

Kristoffer bar en hemväfd, mörkgrå kostym, som stack ut i en snibb bakpå öfver hans korta ben, bastanta nya skor och en kokett mössa — icke ens kollarhatten påminde om hvardagens släp! Hezekiel var också fin, svartklädd med något af konfirmationsdräktens tragiska högtidlighet öfver sig; äfven dessa plugg hade han redan växt ur, och hans armar hängde tafalt ned ur jackan — det var hans öde. På sitt ljusa hufvud bar han ett så kalladt plummonstop, som han lyckats få ned öfver öronen. Deras förnämsta stolthet var dock en röd näsduk, som Kristoffer värdslost drog af och an mellan fingrarna, för hvar gång pröfvande, om en knut i ena hörnet fortfarande höll. De tycktes lida af att ingen såg deras ståt — åtminstone led Kristoffer — men på samma gång vara ängsliga för något, antagligen sina personliga gossflender, ty del var sedan urminnes tider fejd mellan kolarnormans svarta vildar och den mera civiliserade byns barbenta ungdomar.

När jag nickade åt dem, lystes de upp ett ögonblick, men Hezekiel leik ej af hatten och blef åter nedsländ igen. Kristoffer återgjorde militäriskt honnör och lät näsduken fladdra ut för att blända mig.

Jag gick förbi dem upp till en handelsbod för att köpa något, och medan jag stod der, skrambde dörrklinkan och Kristoffer kom in teatraliskt, gjorde sig så bred han kunde och stälde sig att betrakta en låda «corned beef», som om han betänksamt öfvervägde ifall han skulle lägga ned sina pengar på en sådan sak. «Hvad vill du ha?» frågade bodbetjenten sedan han tagit betalt af mig och försvissat sig om att jag hade en halsduk, som han icke sett förr.

«En ådekolångblasko för femtio öres», svarade Kristoffer.

Bodbetjenten log med hela sitt bleka ansigte.

«Nej pass du, det går inte här. Så hänkastade han förklarande mot mig: «Di dricker! di dricker som brännvin».

Det var vackert att höra den tal-föra oskulden hos Kristoffer härvid. Han spratt till vid denna infämi, som om man tryckt ett glödande jern i hans panna, han stampade med sina nya skor, så att corned-

beef-lådan höll på att falla öfver honom, tog alla närvarande till vittne på sitt oförvilliga rykte, berättade en lång historia om sin mor, som var sjuk, sängliggande, och skulle till kyrkan i morgon och därför icke kunde hemta sitt luktvatten sjelf, och slutade med en mimisk framställning af huru han skulle bära sig åt, om någon vore nedrig nog att hålla en klunk sådant der i honom, ehuru han endast af hörsågen visste, huru illa det smakade.

Jag var temligen öfvertygad af hans skäl, men bodbetjenten grånade fortfarande. «Jag känner till dem», sade han, «di ä listiga».

Kristoffer svängde båda armbågarna bakåt för att visa sitt breda och ärliga bröst och sprang fram, som om han velat qvåva lastarens röst dermed.

«Känner Nygren det om mej?» sade han. «Är jag, är jag listig?» Han blef törd af rörelse och sökte att hypnotisera mannen med sin blick. «Fins det någon, som kan vara nog elak att säga det om mig, är det lönen för att man arbetar, skall man inte få gå ett ärende för sin sjuka mor?» Och han torkade sig demonstrativt i ögonen med sin granna näsduk. «Om Nygren kan hitta på något annat, som gör samma nytta, nä'n tvål eller något medikament, som inte kan drickas, så gör det gerna för mig!»

Jag såg, att bodbetjenten vacklade vid denna vädjan, och gick så hem till min bostad i nedre våningen af ett hus helt nära, med fönster åt vägen.

När jag kommit in och satt mig vid skrifbordet, hörde jag en hyssling utanför. Alldeles under mig vid hällen stod Hezekiel och strirade med ett blidt leende bort mot boden till, och ett par ögonblick efter blef Kristoffer synlig. Det var han som hysslat, och han höll sin flaska i handen.

Genom hvad som nu hände sjönk Kristoffer ohjelpigt för mig och gaf ytterligare stöd åt den höjelse för misstro mot Kains slägt, som alla tiders lefnadsvisshet predikat.

Hezekiel stod med handen utsträckt, tills kamraten kom nära, då tog han flaskan, vände den i ljuset och beundrade de röda rosorna på den samt gaf till ett kluckande och pipande skratt, som likaväl kunde ha varit gråt. «Hvart ska vi gå?» frågade han.

Kristoffer såg sig omkring, men, som jag redan sagt, var han kortvuxen och varseblef därför icke mig. Han lät sig sjunka ned i gräset mellan husets stenof och hällen, sköt mossan upp i pannan och pustade. «Vi blir väl allt qvar här», sade han. Sedan med någon tröthet: «Det var ett salams bestyr att få den der. Di tror en inte». Öfver denna sista omständighet grubblade han ett par ögonblick harnset men vände sig sedan beslutsamt mot Hezekiel: «Ta hit den du! Hvad djken sitter du och funderar efter! Nu ska vi ta opp en.»

Han gjorde så, till och med korkskruf hade den förderfvade ynglingen derefter satte han flaskan till munnen och vände de röda rosorna upp och ned. Omedelbart derefter visade han ett ansigte så rött och stänkande, att det liknade en vulkan i utbrott, fäktade blindt mot Hezekiel, som i röd hämryckning iaktog honom. «Ta'n du, ta'n du!» ropade han.

Efter att ha iakttagit njutningsmedlets verkan kunde Hezekiel knappt göra sig en nog lillig förståelse om dess egenskaper.

«Var det godt?» frågade han med fuktiga läppar.

«Må tro det! Men startt var det.»

Nu var det Hezekiel som tog sin klunk. Den slutade med en half kullerbytta mot kamraten, men flaskan hade denne då redan råddat. Hezekiels långa rygg gick i vägar, och när han fått upp sitt ansigte grät han i strömmar.

«Var det godt?» frågade Kristoffer i sin tur.

Den andre svarade i flämtningar, som om han nyss sprungit för lifvet. «Det var alldeles vädligt godt förstas, vädligt, men jag tror det gick midt igenom mig. Det känns här nere i foten. Det måtte ha bränt hål genom sulorna.» Han sag efter, om så var förhållandet, och blef glad att icke finna det han fruktade, lutade sig in i skuggan och tog trött för att visa, huru förljast han var öfver trakteringen.

Kristoffer mätte med fingret på flaskan.

«Det är hälften qvar ännu», sade han, «ännu räcker det till hvar sin». Som Hezekiel icke fann några ord för att uttrycka sina känslor härvid, blef det tyst en

stund, båda lågo och drömde. Kristoffer luktade tid efter annan med synbart välbehag på drycken.

»Det luktar förbaskadt alldeles», sade han, »det står också i di der röda böckerna hemma, att grevinnor och kammarjungfrur och sånt der fint folk di begagnar! jennit. Di dricker nog aldrig något annat, di har råd till'et.»

Kamraten blickade lidande upp mot honom. »Att di täl vid'et», sade han matt.

»Täl, skulle man inte täl det här? Nog skulle jag täl vid några flaskor. Skulle inte du?» — Och han såg missaktande på den andre.

»Jo, jo, kanske till mat». Båda sjönko drömande in i lystnad igen. Om sidor gifvo sig Kristoffers tankar utbrott.

»Du, Hezekiel», sade han, »det är fan så roligt det här ändå! Man ligger så bra och skönt här, och det käns så trefligt i hufvet, som om man sute i gunga. Jag skall ta mig en klunk till jag, så kanske att det blir ännu bättre fart.»

Han gjorde så och uppskattade sedan ytterst noga och samvetsgrant återstoden af njutningsmedlet.

»Se här nu», ropade han, »se riktigt efter, att jag inte har tagit någ' ifrån dig. Det som är kvar nu är ditt, och det är precis hälften.»

»Det gör ingenting», svarade Hezekiel gråtligt.

Kristoffers ögon började rulla. »Gör det ingenting? Hvad är det du sigtar på för slag? Har jag tagit för mycket, hva? Har jag inte gjort dig rätt, hva?»

»Det gör detsamma», sade Hezekiel, »nu är rent förtvillad ton. Men detta gjorde Kristoffer alldeles ursinnig, han svor så att det rasslade om honom: »Så ta mig tunnorna», avslutade han, »om jag behöfver skallas för att ha gjort dig orätt. Drink ur du, du har inte fått för litet!»

Nu grät Hezekiel och tog flaskan. »Jag har ju inte alls skuld det», klagade han, »och jag skulle vilja ha en karamell ofvann.»

Delta jagade bort Kristoffers missstämning. »Det har du rätt i du», skrek han, »vänta, skall jag gå efter!» Och han gick osäkert men stult med blossande rötter och den röda näsduken fladdrande efter sig liksom svansen af en komet. Han styrde nu mot en annan handelsbod än senast. Så snart han var utom synhåll, sprang den kvarlemnade upp och hällde med darrande hand eau de cologne in i snåret, pustade af befrielsen ur sitt hjertas djup och lade sig igen. Efter en stund var Kristoffer tillbaka med en brun pappersstrut, vände sig om och hytte med näfven åt något osynligt, kryssade så fram och satte sig och tog upp struten.

»Det var ett par af grabbarna här», förklarade han, »men di tordes inte fram. Så, du har druckit ur ändå? Det var godt, tror jag? Här har du nu.»

Så togo de till att äta sötsaker. Något grannare än Kristoffers upphetsade ansigte med en stor, röd och hvitrandig så kallad kudd-karamell mellan de smakande läpparna har jag aldrig sett. Han vände sina blanka hvitögna ögon ut och sjönk i nästan omätligt välbehag in i ett snår af blommande kumminört. Han teg en lång stund och tänkte synbarligen mycket.

»Du, Hezekiel», sade han till slut, »om vi skulle gå upp till bodarna och lefva om med flickorna.»

»Di skulle bara skratta åt oss», klagade Hezekiel, »som ännu var liksom lamslagen af sin dryck.»

»Skratta åt oss! Kristoffers hjerna kunde knappt omfatta en föreställning om något dylikt. »Det ville jag allt råda såna der flock-slinkor till!» Han föraktade dem för djupt för att vidare syssla med dem — drömde igen.

»Du, Hezekiel», kom det så, kärleksfullt dröjande.

Hezekiel ville ingenting hellre än att i fred och obemärkthet få utkämpa sin kamp, emellertid måste han svara. Det kom ynkligt som gråt från det allra tögaste läget af hans lokiga stämning: »Ja.»

»Det är allt roligt att vara karl ändå, att ligga så här, när man har fått sig ett par puppar med tilltugg. Det gungar så härligt för en, och man har bara att ligga och välja mellan allt som roar en, man är inte rädd för någonting. Jag skulle kunna springa ut på en timmerbrätte midt i forsen och sätta den i ordning! Men det roligaste är ändå att ha det som man har det och ligga stilla.»

Här kom en tung kropp igenom

löfvet ett stycke från hans hufvud och damp mot jorden. Kristoffer sprang upp, med vildhet i sin åsyn.

»Det hade prasslat och tusslat ned åt vägen, och jag hade hört steg af bara fötter. Det var arflinderna, byns pojkar, och nu hade de uppläckt de båda vännernas tillhåll och kastat en sten som hetsning.

Kristoffer slet demonstrativt i sin spända jacka, knäppte upp västen och slet i den också, framvisande ett par imponerande röda hängslen. »Kom hit!», ropade han, »kom hit, om Ni förs! Jag ska...» här rullade flera svordomar, än jag till och med i detta landet hört på en gång — »Bara jag får af mig i skjortärmarna, skall Ni få se.»

Men det var inte alls angräpnas mening att taga detta alltför allvar-samt, de ville bara ha ett litet svallt och lagom ansträngande nöje i eftermiddagshettan. Der kom gläp-ord till svar och flera små stenar.

Till allt hvad han redau hade att klampa mot, kom detta nästan som ett öfvermått, han vänder sig klagande utåt. »Kan jag inte fåvara», sade han i ett dämpadt, nästan hjertslutande ord.

Men der kom flera stenar bara rundt omkring och skraft och höjtningar. Deras hemlighet började att bli uppenbar, och der fälldes ord om eau de cologne, Hezekiel endast stänkade och gömde hufvudet under armen.

Men Kristoffer var i ständigrörelse, dansade rundt, dels af krigslust, dels för att följa med de oroliga hvirflar, tingen af sig sjelf togo för hans ögon. Han lät näsduken fladdra för att nedslå detta tarfliga packs sjelfkänsla, han slet i jackan och västen, men tog aldrig af sig den, och gaf fantasiska löften om allt slags stryk.

»Småbjeltar!», ropade han, »småbjeltar, som bara förs kasta sten på folk, som ingenting gjort! Om jag vore far till er!»

Det hjälpte icke, den vördnad han möjligen kunnat räkna på under ett dylikt förhållande, var alldeles förspild genom ryklet om eau de cologne. Till sist träffade en sten flaskan, der den låg i gräset och slog sönder den.

Vid detta ljud steg munterheten öfver alla gränser, det blef ett allmänt framstormande och skrik, och de båda vännerna funno situationen ohållbar.

Ur den hvirvel, som nu följde, var det första föremål, som skildre sig ut och blef skönjbart, Hezekiels långa figur. Han sprang med sina svarta konfirmationskläder i ringlar om sig och något oändligt smärt-samt i kroppens hållning. Efter honom skyntade Kristoffer, halvt skylad af det dam, kamraten rödde upp, en ruin bara, utan ett spår af hållning. Bakom honom just lagom nära att hålla jakten i gång, sprungo de andra pojkarne. Och så försvunno de allesammans ur min synkrets under ett vrålande, hvarvar jag tyckte mig skönja Hezekiels plågade själ.

Den röda näsduken hade under villervallan blifvit kvar på gräset, den togs som krigsbyte tillika med spillorna af eau de cologneflaskan, och användes en lång tid efteråt i alla våder som fana. När den förre egaren såg detta, bör han ha efarit ett behof efter att bli en annan människa, men jag är icke alldeles säker, att så verkligen blef förhållandet.

Ej skall man träta med Gud, med kungen, föräldrar och skolmästare.

Orent vatten släcker ock en brand.

Ofta kyssa kvinnor svennen hållre än herren.

Mod hjälper intet mot döden.

Den kommer ock fram, som kör med stutar.

Vildt djur tjemjes — icke så ond träl.

En man tjemjer vilda djur men icke onda kvinnor.

Bäst är att med sin liko dansa.

Handen följer herren och katten huset.

PAH 46 var, som bekant, liteln på en af de större, ofullständiga berättelser som i manuskript funnos bland Viktorias Benoitssons (Ernst Ahlgrens) efterlemnade papper.

Berättelsen torde väl aldrig bli följbar, och det material, som föreligger, är alltför löst utkastadt för att kunna offentliggöras i sin nuvarande form.

Utgifvaren, som i enlighet med den allmänna författarinnans önskan disponerar hennes litterära kvarlämnade, tror dock att nedanstående vackra fragment bör räddas undan glömskan, dels därför, att det som prosadikt i och för sig är ett afslutadt helt, dels därför att det i känslans innerlighet och stilsens fläkt står i jämbild med det bästa Ernst Ahlgrens skapat.)

Sparfven

af Ernst Ahlgren.

Det står två barn i en trädgård. Gräset växer vildt och ovärdadt öfver alla gångar, det går i frö, och fröt hänger fullfärdigt, eller det har rasslat af, när vinden strök genom torra, mossiga äppelträd; och stjelkarne stå nakna, stökande upp ur den yfviga grönskan af bandformiga blad och frodiga skadeväxter. Det är sol ännu, men det lutar mot kväll.

Der stå vi — du och jag: två barn i en trädgård — och i min hand håller jag en död liten sparf, och tårar vilja stiga genom min strupe, bryta min andedrägt och tränga ut i mina ögon, men de bli hängande der stilla, för att bränna som en feber eller en tårslös sorg, — de få icke rinna, det som ord faller efter, en efter en, som ord faller efter ord i en dämpad, klagande förebräelse.

Jag vill icke gråta.

Men der håller jag honom i min öppna hand, — min döda lilla sparf. Vi skola icke låta honom ligga på marken i regn och i sol, att ruttna och stinka, så att vi måste vämjäs vid honom, stackars lilla kryp! Nej, låt oss begrava honom nu, medan han nästan käns varm, låt oss begrava honom tillsammans, i sänja, vi två; hålla vårt likt och gå bort, hvar och en till sitt.

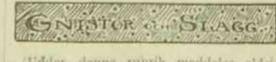
Hur slappt hans hufvud hvilat i min hand! — Hjelplöst hängande ned, om det icke har stöd, — detta fina, gråbruna hufvud! Hjärtat är stilla, och hans ögon täckas af hvitgråa hinner, som aldrig mer skola draga sig tillbaka för att visa tårer. Han har varit vårt sällskap ett år, — knappt ett år; en sommar, eller några korta dagar mellan regn och skurar. Dig var han ett tidsfördrif, och mig blef han till den käraste vän; mitt var kallet att gifva honom föda och vård, men du var en pojke, med en pojkes omlater och påhitt, och med samma rätt öfver honom som jag, derför har du pinat honom till döds. Med sårande ord har du stungit i hans kropp, och det fins ingen läck, der du ej borrar en udd; han har du gifvit som långsamt gift, och när han blef tyst, då klagade du öfver att han hängde med sina vingar och icke kunde kvittra.

Jag visste att han skulle dö, och det sveid i mitt hjerta, men jag tänkte att han icke skulle lida, derför visste jag att det var det bästa, när du kastade honom bort att ligga och flämta sina sista andetag i höstens första, blåsiga frostnatt.

Gräf grafven der, mellan halfvuxna stänglar och tofvig grönska; gräf djupt, att ingen nosande hund kan krasa honom upp; gräf djupt i jorden, så att gräset kan gro och ingen vet hvar han ligger; gräf långsamt, att jag får betrakta detta lilla hufvud, som var mig så kärt, låt mig stryka med mitt finger ännu öfver detta mjuka bröst med sina lena fjädrar, der det klappade förr ett hjerta.

Så kallt det känns! . . . Nej gräf fort, att icke dödens stelhett isar mig in i själen; gräf fort, ty solen sjunker och det drager en kylande kvällsvind genom nakna trån.

Han är död, och ingen ömhet kan göra honom varm igen, — min sårade, sargade kärlek, som frös till döds.

Under denna rubrik meddelas aldrig anskötelser af »Fliegende Blätter» och andra tidskrifter; icke heller ankors som flög genom hela den öfriga svenska pressen.

På nyåret

skall Vilden omedelbart börja sina visiter hos äldre kolleger i Stockholmspressen. I främsta rummet skall det naturligtvis bli honom ett kostligt nöje att aflägga ett besök i Publicisternas Strykermark.

»detta sköna land som är Strykers land och Nipelles ljufva fosterland!» Vilden väntar sig mycket nöje af detta besök.

Från Dagensnyheterismens huvudkvarter.

En insändare skriver: Kära Vilde!

Tillåt mig spå i dina spalter. Jag känner nemligen på förhand hvad Dagensnyheterismens krickaste pennfaktare nästa gång kommer att anföra mot dig.

Först kommer han att säga, att du sätter vid Sigurds fötter därför att du uppträder mot det själlösa i att alla pressens osjelfständiga kritikussar på gifven signal kastat sig öfver den välmående smålandshumoristen.

Detta blir ett vapen som man från koalitionsens sida ofta kommer att använda mot dig. Det är vägsamt att försöka stämna i banallitetens grannliga böck!

Detta kommer att bli Jean de Nipelles förmästa argument. Och här till kommer han att foga någon af de där välbekanta polemiska klichéerna, som en man i trångmål alltid griser till i förtviflan öfver att hjärnan är tom: han kommer att kalla dig en omedveten humorist eller något dylikt. — På se om jag får rätt.

Stockholm den 11 December 1896. Vits.

Källarmästare-premiären på Södra teatern i Stockholm.

Gud hvad det är lätt att göra literatur. Det fins snart ingen Jöns i Svea rike som icke begätt ett drama eller en lyrisk diktsamling.

Men att få dramat fram på scenen och att få diktsamlingen ut i boklådan — i praktband — är svårt. Där till fordras — dramatiskt — att man ger goda middagar och — lyriskt — att man har pengar till tryckningsomkostnader.

Hvem kan ge bättre middagar än en källarmästare? Alla källarmästare borde skriva dramer!

Doek böra de icke — som Hotel Rydbergs blygsamme direktör — gå den långa vägen till Södra teatern. Dramatiska teatern ligger ju så mycket närmare.

Och Frippe och fru Hartmann älska goda middagar. Icke skulle väl de haft mage att refusera källarmästare Johanssons dramatiska ragott.

Om den celebra premiären på Södra teatern skriver en af Vildens korrespondenter från Stockholm:

Fullt hns Den litterära och konstnärliga världen starkt representerad för att hälsa den nye skaldedörens välkommen.

Som sagt: hela den distinguerade och elegant premiärpubliken, som Dagensnyheteris testearnmalare alltid kör med.

Jöns — så kallas författaren källarmästaren af sina vännar — nervös af spänning bakom kulisserna med en korg champagne till ammunition.

Dunkla rykten flögo om i salongen (Stockholms Dagblads kritikör har redan nämt detta). Det sådes att hela den distinguerade premiärpubliken skulle bjudas på supé.

Ridån gick upp och Jöns' snille flödade. . . . Låt mig slippa att skriva mera därom! Nog af publiken var förtjust och den framstående dramatologen inropades. Blygsamt klaf han in och bugade sig. Man såg dock af

hans hållning att han var medveten om sin nya värdighet, som gaf honom rätt att — på franska — titulera Henrik Ibsen *Chef confère*.

Jag superade efteråt på Rydberg, men fick ingenting gratis, ehuru jag framvisade kontramärket från teatern. Doek smakade mig källarmästarens bifstek långt bättre än hans dram.

På Vasateatern har ett nytt svenskt originalstycke uppförts: *Trots allt* af anonym och doek känd författarinna. Grundmotivet var detsamma som i Edvard Brandes' *Ett Besök*, men detaljerna voro en smula olika och slutet var godt.

Nå, när slutet är godt, är allting godt. Med andlös spänning lyssnade premiärpubliken till tröken Borgström, då hon bekände sitt felsteg för herr De Wahl.

Jultidningarne

äro som vanligt legio i år. Främst står väl den danska *Julrosen*. Den innehåller en rikedom af illustrationer och den innehåller Carl Smolnshys af kärsla och stämning genomdralde minnesdikt öfver Christian Wulher.

Därnäst i ordningen är att nämna *Julcullen*, som i år presenterar sig oväntadt artistiskt, tack vare Gunnar G:son Wennerbergs utsökt dekorativa omslagsvignett. Af texten bör Per Hallströms *Eros* framhållas: en prosadikt så själlfullt och tekniskt briljant, som man har rätt att vänta af *Briljant-smuckets* författare.

Af öfriga jultidningar är *Julfacklan* den enda som blifvit *Vildens* tillsänd. Den är det socialdemokratiska arbetarpartiets jultidning.

Vilden, som från början proklamerat sig som ärlig motståndare till detta parti, skyndar att besvara fiendens artighet genom att annåla *Julfacklan*.

Som naturligt är pryder *Hjalmar Brantings* bild första sidan. Under rubriken *Sveriges första socialdemokratiska riksdagsman* lennar signaturen *Spartacus* en läsvärd text.

Nästa porträtt presenterar dragen af en annan nyvald riksdagsman på Stockholmsbanken: v. häradsbörding *Carl Staaff*. Texten af kamraten H: B:G.

Men sedan är det slut med det läsbara stoffet och de fysionomier, som presenteras efteråt, ha vid den store anden icke kraft på *Vildens* uppsmärkskamhet!

Mera ljus, *Julfackla!*

Jo, nyss kom en till: *Julkappen*, redaktör G. Bellanders jultidning, har i sista stund inlemnats. Den innehåller porträtt af några bland Göteborgs större annonsörer jemte biografiska kasserier, annonspuflar m. m., allt af ett synnerligen omvexlande innehåll. De direkta annonserna uppträda — delvis midt inne ibland texten — på ett ytterst diskret sätt i form af . . . visst kort.

Julkappen kostar endast 25 öre och bör blifva en god vägledare för dem som köpa *Julkappar*.

Det »lilla t-ets», det enväldsmaktiga Dagens Nyheteris allenarådande lille musket-despot, får sig i söndagens nummer af Politiken en skarp lex af hr Charles Kjerulf med anledning nämnda t-ets sätt att kritisera hr Kjerulfs uppsats om Vilhelm Stenhammar och den svenska musiken. Den danske musikresensenten gendrifver punkt för punkt det lilla missnöjda t-ets på ständen, så att det till sist endast återstår t-ets anklagelse mot hr K. för reklamakeri. Men denna plump-het anser hr Kjerulf under sin värdighet att besvara, ty säger han:

Här sänker jag värjan inför personen t- . . . och vänder honom ryggen.

Af den franske författare *Pierre Louys* utkommer inom kort en ny roman med ämne hemtadt ur antiken, meddelar oss en af våra vännar i Paris.

Man hyser i Frankrike stora förväntningar beträffande densamma, ty man är öfvertygad om att Pierre Louys kan vinna den stora publiken äfven genom annat än skildringar af den alexandriska sedelösheten.

Den framstående polske skalden *Zenon Przemicki* har lofvat *Vilden* att i ett kommande nummer gifva en skildring af den yngre diktargenerationen i Polen.

Äfven den ungtjeckiska diktarskolan, hvares främsta namn är Otto-kar Brzezina, torde hr Przemicki komma att i våra spalter presentera för den svenska allmänheten.

Sagor från skogen

Alfred Ipsen.

(Från författarens manuskript.)

Det var en gång en skog, som stod och växte vildt. Hundråråga bokar utbredda sina kraftiga, seniga armar till alla sidor och lyfte sina unga skott upp mot solen, som lyste genom det rörliga löfverket och dallrade ner i strimmar och glimtar öfver den fuktiga marken, där sniglar kröpo om och råfvar hade sina kulor. När storm blåste, susade och brusade det som i ett böljande haf; men när det blef stilla och solen göt sin röda milda aftonglans öfver skogen, blef där ett kvitrande af tusen småfåglar, som hade sina bon gömda i de bladrika kronorna. Hjort och hund vandrade fredsamt om vid hvarandras sida; när de blefvo trötta stillade de sin törst vid skogskällan och lade sig sedan till ro på mossan.

Människor kom det väl också då och då: fattiga kvinnor, som samlade sina förkläden fulla af risved eller sökte läkande örter; bönder från trakten, som smigo om med bössan i handen och slundom med en långt ljudande knall skrämd skogens stillsamma innevärdare upp ur deras drömande ensamhet. Men så dog ljudet bort mellan stammarne och sedan var skogen ännu tystare än för.

Nog syntes väl också en och annan, som kommit på kant med världen därutanför, eller som gjort bekantskap med de mörka kamrarna, där lagens handlangare gömma de gensträfviga. Han sökte sig gerna en fristad härinne och tog sig en dryck ur källans vatten till det svarta brödet, han hade tiggat, eller de ägg, han hade stulit i böndernas gårdar.

Någon gång såg man också en rök stiga till väders som en liten blå pelare öfver trädens kronor. Då fanns det ett zigenarläger därinne. Källan smög sig mellan gröna stränder och speglade buskarne, som lutade sig öfver henne. Då och då kluckade hon belåtet till som om hon smålett åt sina egna stilla tankar.

Men när månen gick upp öfver backens krön lik ett gyllene smycke på himlavalvet, som hvälvde sitt strålände stjärnhvalf öfver jorden, då växte det skuggor fram ur skogen; de kommo smygande från alla kanter och vrår, krypande ut från stubbar och snår, de myllrade, de vimlade, de rödde sig hit och dit; då tassade skogstroll och annat liknande omkring i mörkret. Då kunde det väl hända, att den bonde, som försökt sig på vägen hem från mossen, där han skurit sig en fannfull vass.

Stannade man och lyssnade kunde man då också tydligt höra källans nymer skratta med ett klart klingande »kratt, ty de älskade mänskenet, och så snart månen gått upp kommo de också fram ur deras kyliga grottor och underjordiska salar och man hörde dem hviska i vassen och i albuskarne vid vattnet.

Tills de så småningom blefvo dristigare och vågade sig ända fram på skogskällan, där hagtornen dotade: där svungo de sig om i dans hvirlfärdiga långa vita slöjor om sina nakna skuldror. Lustigare och lustigare, vildare och vildare svungo de sig öfver det mjuka gräset, tills ett sus gick igenom skogen från luftdraget, så att fogelungarne vaknade i sina bon och måste lugnas af sina föräldrar.

Då vaknade äfven skogstrollen, som lågo och sofo der inne i mörkret; och de lyssnade tills de förstodo hvad som försiggick, och kommo framsmygande och kastade sig öfver källnymerne, som flyktade under höga rop bort emot källan och försvunno med ett plums i den, medan deras slöjor flöto efter dem likt en krans af hvita skumbubblor på vattnet.

Så låg skogen i många år, i hundratal år, ingen visste hur länge, ty det fanns ingen som förde bok. De gamla träden fogade visserligen hvarje år en ny ring till de förutvarande, men de länkte ingenting särskildt därvid — det skedd af en rent inre nödvändighet. Då hände det sig en dag något, något utomordentligt, något, som satte skiljepunkt mellan fortid och nutid.

Det kom en glänsande rök man gående längs stigen mellan trädstammarna. De två gamla skogssniglarne, som lågo i sin bästa middagslur, höllo på att döna af forskräckelse, och dertill fordras eljest rätt mycket. Men han liknade ej någon annan varelse som sniglarne förut hade sett. Broderad var han både framme och bak, och det strålade från honom som från en sol.

»Är det vår herre?» frågade ett af de små snigelbarnen.

»Är du tokig!» sade ett annat, som var fyra dagar äldre. »Tror du att vår herre så der kryper omkring på jorden liksom en af oss andre? Han som gick der, var en kung, det kunde man genast se på honom.»

»Det var en lakej!» ropade en gammal hes skata från den gren, der hon satt och plirade med halflutna ögon, liksom om hon sof. Hon hade en oerhörd världserfarenhet, hade till och med någon gång heisat på i det kungliga köket, der hon hade stulit silfverskedar.

Dermed dog samtalet bort. Men bland foglarne blef det en rörelse och ett kvitrande, som från en hel harmoniorkester — den röde hade satt dem i godt lynne, och när en fogel blir i lynne, så måste den sjunga.

Men några dagar efteråt hörde man hornmusik, som smaltade och smälde bort emellan trädstammarna. Och inom kort visade sig ett strålände sällskap af herrar och damer, högt uppe till häst och i strama riddräkter.

De flögo ästad öfver stock och sten, och med knallande skott från sina bössor sträckte de djuren till marken, både hjort och hare. De stackars djuren foro skrämde omkring utan att veta hvar de skulle gömma sig; ty från alla sidor ljungade och knallade det, som vore det världens sista dag. Endast foglarne sutto högt uppe i trädtopparne, ofvanom all ödeläggelsens vederstygglighet och förundrade sig öfver, huru länge detta väl skulle hålla på.

Så till sist kom den barnhertiga mörka natten och höjde allt i sitt flör; men riktig frid blef det icke mera i skogen. Ty snart kommo der arbetare med vxor och sägar och började att falla från — de gamla bokarne, som hade trotsat århundradens stormar, knäcktes liksom halmsstrån, och hemlösa foglar kretsade skriande omkring sina bon.

Så blefvo breda, raka körvägar anlagda kors och tvärs, och uppe på en kulle byggdes ett kungligt slott, med breda stentrappor, der majestäterna kunde njuta sin frukost, när de voro ute på jakt.

Inne i de djupaste skogssnären blef det röjt ut, skogen kom under en skogvaktares behandling, kryptskyttarne blefvo satta i korran och zigenarne ryckte upp sina tällstänger och begäro sig ut på vandring igen, som de gjort förut.

Den vilda skogen hade blifvit en kunglig skog, där stora, feta, väl fredade hjortar spankulerade majestätiskt omkring på sina breda klöfvar och kurtiserade sina hindar. Och om söndagen kom det folk från staden och hängde öfver planket för att få se en glimt af de kunglige, då de körde ut.

Skogssnigeln kröp så försiktigt omkring och lalade hviskande om förändringen.

»Ja, tiden går nog framåt med stormsteg i våra dagar,» sade en gammal snigelafarfar; »man kan nästan inte följa med den numera. Sicken en välsignelse och ordning det har blifvit i allting! Till och med vi kunna en gång vänta att blifva påtänkta och utnämnda till kungliga hofsniglar.»

»Och kanhända så röd livröe om söndagarne,» hviskade ett af barnen. »Det svarta är så tråkigt i längden.»

I detsamma svartnade det för den lilla snigels ögon. Det var en stöfvelknack, som sattes på dess huvud framfröden fick den aldrig skåda. Men ut från det kungliga slottet klungo under stilla sommaraftnar spröda toner från en spinnet, så att foglarne, som annars brukade sofva vid den tiden, vaknade upp och lyssnade med förväning.

Det var nog den riktiga kammar-tönen detta! Hvad det måtte vara svårt. Och fågelungarne, som voro sömniga, bådo om att få komma på konservatoriet och få lära sig något ordentligt.

Tiderna svunno; långa tider. Många af de gamla jättebokarne hade fallit för den moderna skogshandteringen. Ännu alltjämt gingo sniglarne och väntade på sina kungliga utnämningar. Det hade blifvit till en tradition inom familjen.

De hade vant sig af med att spotta, hade anlagt släp och kröpo alltid snörätt längs de krattade gångarna, i hopp om att vid ett eller annat tillfälle blifva bemärkta.

Någon utnämning hördes dock aldrig af. Däremot kom det en jernväg. Träd nedhöggos, backen jämnades, hälor fylldes. Allt gick som en lek. Till sist låg där två snörättade jernvägsskenor längsmed den uppkastade banan och så kom taget bullrande och dånande så att marken darrade vidan omkring. In-ut. Lokomotivets tjut skar skrällande genom fåglarnes kvitler.

»Dethär är nutiden,» sade den ena snigeln.

»Den är otrellig,» sade den andre och spottade.

Men gamla snigelmor, som hade kommit ut för att se på allt dethär, fick en slagattack, då hon såg lokomotivet komma brusande; och det hade aldrig hänt förr, att en snigel dött af slag.

Källans nymer hade försvunnit som dagg för sol. Blott under klara människensätter vid midsommartid sägs det, att man kan höra dem skratta långt nere under jorden — ett skrat med klang af silfver. Men den som sagt det, är visst en poet, och en sådan skall man visst akta sig för att tro.

Svensk litteratur.

Vildens boklista.

Vilden har skyldighet att anmälå nyutkommande litteratur af värde; allmänhetens plikt är att köpa.

Kom ihåg att hvar och en som köper böcker af svenska författare, därigenom i sin mån bidrager till främjande af vår kultur!

Vilden bifogar här nedan en lista på nytkomna böcker af svenska författare. Om listan skulle vara ofullständig, om en eller annan bok af värde icke kommit med i denna förteckning, är felet den sofvande förläggarens.

De af nedanstående arbeten, som förtjäna ett utförligare omnämnande, skola senare, när juldagens höljor lagt sig, bli föremål för en oväldig granskning.

Wilhelm Berg: Anteckningar om Göteborgs äldre teatrar.

Gustaf Björnin: Fordomdags.

Daniel Fallström: Ur Gustaf Wasas saga.

Gustaf af Geijerstam: Kampen om kärlek.

Per Hallström: Briljantsmycket. Tredje uppl.

Tor Hedberg: Dikter.

Ellen Ilström: Mlle Blanche.

Harald Jacobson: Kungsängsliljan.

Alfr. Jensen: Slavia.

Oscar Levertz: Från Gustaf Ill:s dagar.

Hellen Lindgren: Sveriges vittra storhetstid.

Carl Nissen: Solens barn.

Helena Nyblom: Fantasier.

Fredr. Nyander: Västernt.

Mathilda Roos: Helgmålsklockan.

Skepp som för-gås i stormen.

Carl Snoösky: Dikter. Första samlingen. Ny upplaga.

Sigurd: Marie på Gyllene hästen.

K. A. Tavasstjerna: En patriot utan fosterland.

Zach. Topelius: Ljungars sng.

Johan Vising: Dante.

C. D. af Wirsén: Under Furor och Cyresser.

A. P. Odman: Hemma och borta.

Brefsvår:

Anima: (Stockholm). Falsk signatur, fru A. Innehållet mera animaliskt än själ fullt. Stilen väl bekant. Tack!

En intresserad prenumerant: Vilden skall i ett följande nummer förklara »den rätta meningen och innebörden af ordet »socialistokrat.»

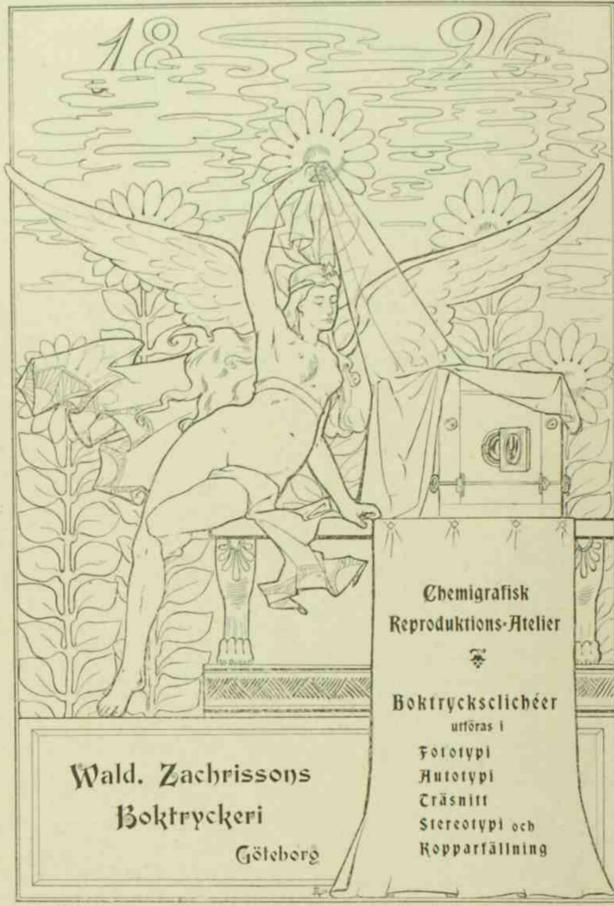
C. F. Kristianstad. Tack. Men de insända bidragen äro för tunga i stilen. Manuskriften returneras. Välkommen åter!

Klok i världen — enfaldig i kyrkan!

Af den gamle oxen lär den unge att draga.

Barn skall som jaktalkon hafva knapp dryck, som åsnan mycket stryk, som oxen klen kost och grof dräkt såsom baggen.

Ej skall man hafva två tungor i ett huvud.

Stockholm den 13 Dec. 1896.

Käre Vilde!

Min röde broders anmälan klang stal, och den klangen har alltid varit mig kärare än guldets; ty i släket bor kraften, ehvad den pröfvas i blodig lek eller fredlig idrott, då guldets däremot är verklighetens mjuka lyude. Därför hälsar jag dig välkommen i min vigvagn.

Men ta orden: »Du bleck och tyste arbetare i kultursens tjänst,» tolkas så, att det äfven är åt kroppsarbetarens gärning du vill »försöka skaffa den aktning och den hjälp, den förtjänar,» då är du dubbelt välkommen, ty till denna klass hör din sotsvarte broder. Och då vill äfven han en eller annan gång bedja att få säga några enkla, anspråklösa ord i »Vildens» spalter. Till äfventyrs kunde äfven där spåras »ett och annat grand af smutt förofnit.»

Såsom ett första stillproff skulle jag då vilja säga något om

Arbetarens risk.

Att arbetarens ställning i allmänhet är i hög grad bekymmersam, det lär väl icke bestridas af någon, som byser medkänsla för »den tjänande brodern.»

I regeln förtjänar han nått och jämt så mycket att han kan leva för dagen, men icke mer. Därför kan han aldrig frigöra sig helt och hållet från brodbekymren, utan lever i en ständig ångsan för att genom sjukdom, olycksfall, arbetsbrist, strejk eller någon annan oförståndighet blifva urståndsat till förtjåna sin vanliga daglön, i hvilket fall både han själf och de af hans kära, som äro beroende af honom, måste råka i nöd. Och äfven under den förutsättningen, att han alltid finde ha helsa och ej heller af några andra omständigheter hindrades i sitt dagliga förvärf, är han ändock medveten om att han ingenting äger, utan att fattighuset är hans enda säkra framtidsperspektiv när han blir gammal och orkeslös.

Arbetet — det verkliga, tunga kroppsarbetet, som man nödgas underkasta sig för att vinna en ofast forlig utkomst — är alltid en börda, som ingen påtager sig utan att vara därtill nödd och tvungen; men den tryckande fattigdomen, den ständigt gnagande oron för hvad morgondagen kan bära i sitt sköte och den dystra framtidsutsikten — allt detta är stenar på bördan, och de komma arbetaren att digna under hennes tyngd. Därför höfdes det hvar och en att begagna hela det inflytande han eger för att, så vidt möjligt ästadkomma en förbättring af arbetarens ekonomiska ställning.

Men »människan lever icke allena af bröd.» Äfven kroppsarbetaren är en varelse med själ, för hvilken han behöfver en sundare och lättmiltare näring än den som hittills vanligen stätt honom till buds. »Arbetarens risk» är, såsom Vilden i sitt förra nummer påpekat, en stående rubrik öfver de notiser, hvarmed den s. k. arbetareprässen beledsagar inom arbetarevärlden timade olycksöändelser, dödsfall och dylikt. Beklagliga äro ju sådana tillrägelser, men de tillhöra dock undantagen. Däremot löpa arbetarne i allmänhet en vida större risk, nämligen: att bli andeligen förgiftade af en andefattig präss, som för att locka dem till prenumerat, undfagnar dem med idel skandalhistorier eller ock nedlåter sig till simpel »pöbelkurtis.»

Om tankeförmågan aldrig väckes till själfständig verksamhet, blir arbetaren slutligen en arbetsmaskin och blir han det, är felet deras, som upphäit sig till arbetsklassens målsman, men sakna antingen den allvarliga viljan eller förmågan, — ja, kanske båda delarna — att vägleda, upplysa, uppfostra samhällets styf barn.

Jag menar icke att en tidning, som vill egna något af sitt intresse åt arbetarne, skall docera i både tid och otid, men något instruktivt bör den vara. Rikta arbetarens uppmärksamhet på de brister som villåda icke blott samhället, d. v. s. de öfriga klasserna, utan jämväl honom själf; väck ej blott hans indignation, utan också hans ambition; hjälp honom att fritt sig förvandla till en som kan tänka och handla; gif honom samtidigt darrande och annan smakbit af allt det goda, som ljudes i konst och litteratur, så gör man honom en

större tjänst än genom att orda vidt och bredt om sådant, som han blott allt för väl känner till förut — hans egen betryckta ställning.

Är det i sådan riktning »Vilden» vill verka för arbetarens sak, då har han en stor mission att utföra, och då skall det icke dröja länge innan han blir en älskad gäst i kojorna såväl som i bättre mans hus, ty vår själ vännar vid den lösa maten, som allt för länge dukats upp för oss »proletärer» på både salongliberalismens och fraseradikalismens bord.

Emellertid önskar jag min röde broder en god jul och ett godt nytt år! samt tecknar med förnödsfull tillgifvenhet

Marius.

Till Marius.

Nej, min gosse, någon kroppsarbetare är du icke; därtill hvilat pennan alltför säkert i din hand.

Men tack för hälsningen, svarta mask, och tag min hälsning tillbaka.

Jag skulle, minnsann, med innerligt nöje se, att hvar människas gerning behandlades just med det mått af aktning, den förtjänar. Egentligen betyder det ju icke så mycket hvad man finner på här i världen: huru man gör sin gerning är oändligt mycket viktigare. En skomakare kan också vara ett snille. Jacob Böhme var ju en rid-dare af lästen. Och ehuru jag endast känner hans filosofiska system, som är imponerande i sitt dunkla djup, tvillar jag icke på att de stölar, han förfärdigade, också på sitt vis röjde mästartens geni.

Det är samnt att kroppsarbetarens ställning ofta är bekymmersam och hård. Hvar människa med en smula hjärta innanför reihenen och en smula hjärna under peruken skulle väl gerna begagna sitt inflytande — om hon äger något — till förbättrande af arbetarens ekonomiska ställning. Men dessa förbättringar måste, enligt min mening, komma uppfån, icke framtvingas med våld och hot nerifrån.

Om den saken skall jag snart tala vidare.

Det finns tillräckligt många tidningar som högljudt och patetiskt aflischeru sin arbetarevänlighet.

